

คู่มือเตรียมสอบ

ปลัดอำเภอ

ปี 2569

- สรุปเนื้อหา
- สั้น กระชับ
- อ่านง่าย
- ตรงประเด็น
- เป็นปัจจุบัน

ศูนย์จำหน่ายคู่มือสอบเข้ารับราชการ รัฐวิสาหกิจ ป.ตรี ป.โท ภาค ก. ก.พ.
สอบครู สอบตำรวจ สอบทหาร ครบวงจร
ซีกราม ซีกแดง ตำราเรียน ซีกคณะ ลับเฉพาะ เจาะเจาะ รุงคำตอบ
สรุปและข้อสอบ ทุกคณะ ทุกวิชา ทุกสาขา แบบเล่มจัดส่ง/E-Book เนื้อหาล่าสุด

390.-

คู่มือเตรียมสอบ

ปลัดอำเภอ

กรมการปกครอง

ราคา 390.-

คำนำ

ชุดคู่มือเตรียมสอบ สำหรับการสอบเจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ (ปลัดอำเภอ) กรมการปกครอง ทางสถาบัน THE BEST CENTER และฝ่ายวิชาการ สถาบัน เพื่อให้ผู้สมัครสอบใช้สำหรับเตรียมตัวสอบในการสอบแข่งขันฯ ในครั้งนี้

ดังนั้นทางสถาบัน THE BEST CENTER ได้เล็งเห็นความสำคัญจึงได้จัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้นมา โดยได้รวบรวมขึ้นจากประสบการณ์ตรง โดยทั้งเล่มเป็นการเจาะความรู้ทางด้านเนื้อหา กฎหมาย พ.ร.บ.และระเบียบ ตามรายละเอียดที่กำหนดในการสอบ มาจัดทำเป็นหนังสือชุดนี้ขึ้น เพื่อให้ผู้ที่สอบได้เตรียมตัวอ่านล่วงหน้า มีความพร้อมในการทำข้อสอบ

ท้ายนี้ คณะผู้จัดทำขอขอบคุณทางสถาบัน THE BEST CENTER ที่ได้ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดทำต้นฉบับนี้ ทำให้หนังสือเล่มนี้สามารถสำเร็จขึ้นมาเป็นเล่มได้ พร้อมกันนี้คณะผู้จัดทำขออภัยรับข้อบกพร่องใด ๆ อันเกิดขึ้นและยินดีรับฟังความคิดเห็นจากทุก ๆ ท่าน เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

ขอให้โชคดีในการสอบทุกท่าน
ฝ่ายวิชาการ
สถาบัน The Best Center
www.thebestcenter.com

สารบัญ

๑ ความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติราชการ (60 คะแนน)

★ ความรู้ด้านวิชาการเมือง การปกครอง และการบริหารราชการ	1
★ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ โครงสร้าง อำนาจหน้าที่และภารกิจของกรมการปกครอง และกระทรวงมหาดไทย	8
★ ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ การติดตามและประเมินผล การบริหารเชิงกลยุทธ์ เทคนิคและเครื่องมือทางการบริหาร การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ และการบริหารจัดการ	47
★ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580)	88
★ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ	98
★ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ	101
★ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13	116
★ แผนพัฒนาอำเภอและการประสานแผนพัฒนาพื้นที่ กรมการปกครอง	151
★ นโยบายสาธารณะ นโยบายของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทยและกรมการปกครอง	154
★ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560	156
★ พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 8. พ.ศ. 2553	167
★ พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551	177
★ พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539	188
★ พ.ร.บ. รับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539	199
★ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารทางราชการ พ.ศ. 2540	201
★ พ.ร.บ. การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558	210
★ พ.ร.บ. การปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565	215
★ พ.ร.บ. มาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562	219
★ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีพ.ศ.2546	222
★ พ.ร.บ. การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560	227
★ พ.ร.บ. วิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561	235
★ พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังภาครัฐ พ.ศ. 2561	244

★ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526และที่แก้ไขเพิ่มเติม ถึงฉบับที่ 3 พ.ศ. 2560 และสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์	256
★ ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544	267
★ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป	271
★ กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง	276
★ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	282
★ กฎหมายอาญา	296
★ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์	314
➤ ความรู้ที่ใช้สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ (120 คะแนน)	
★ ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ได้แก่ การบริหารงานกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบลและคณะกรรมการหมู่บ้าน งานสนับสนุนการเลือกตั้ง การบริหารจัดการ แนวเขตการปกครองและที่สาธารณะประโยชน์ และงานการเข้าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	311
★ พ.ร.บ. งานทะเบียนราษฎร และการแก้ไขสัญชาติ	378
★ พ.ร.บ. สัญชาติ พ.ศ. 2508 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 พ.ศ. 2551	382
★ พ.ร.บ. บัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526	384
★ พ.ร.บ. ชื่อบุคคล พ.ศ. 2505 และ พ.ร.บ. กำหนดหน้านามหญิง พ.ศ. 2551	388
★ พ.ร.บ. งานทะเบียนครอบครัว	391
★ พ.ร.บ. สัตว์พาหนะ	394
★ สุสานและฌาปนสถาน /ศาลเจ้า	394
★ งานทะเบียนนิติกรรม /งานพินัยกรรม	395
★ พ.ร.บ. อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490	399
★ พ.ร.บ. การพนัน พ.ศ. 2478	403
★ พ.ร.บ. ควบคุมการเรียไร พ.ศ. 2487	404
★ พ.ร.บ. ควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พ.ศ. 2474	406
★ พ.ร.บ. โรงรับจำนำ พ.ศ. 2505	407
★ พ.ร.บ.โรงแรม พ.ศ. 2547	409
★ พ.ร.บ.สถานบริการ พ.ศ. 2509 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	411

★ งานมูลนิธิ /สมาคม	413
★ การสืบสวนสอบสวนทางคดีอาญา	414
★ งานศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ	417
★ การไต่ถามสืบประนีประนอมข้อพิพาททางแพ่งและทางอาญา	423
★ การชั้นสูตรพริกตพในบทบาทของฝ่ายปกครอง	426
★ พ.ร.บ.การทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558	431
★ สาระสำคัญกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย	435
★ ความรู้เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงภายใน ได้แก่ งานกิจการมวลชน งานจัดระเบียบ บริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง งานชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน งานการแก้ไขปัญหา ความขัดแย้งและการชุมนุมสาธารณะ งานกิจการชายแดนและผู้อพยพ งานกิจการชนกลุ่มน้อย งานการข่าวและงานการบริหารองค์กรศาสนาอิสลามและกิจการฮัจย์	438
★ ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมกำกับการปฏิบัติตามกฎหมายในหน้าที่ของกรมการปกครอง เช่น งานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด งานจัดระเบียบสังคม งานติดตามและเฝ้าระวังผู้มีอิทธิพล งานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ฯลฯ	462
★ ความรู้เกี่ยวกับกิจการกองอาสารักษาดินแดน และ พ.ร.บ.วินัยกองอาสารักษาดินแดน	466
★ ความรู้ด้านภาษาอังกฤษ ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ (English Proficiency) ได้แก่ ไวยากรณ์ (Grammar), คำศัพท์ (Vocabulary) และการอ่านทำความเข้าใจ (Reading Comprehension)	469
★ ความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม สถานการณ์ปัจจุบันทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม สาธารณสุข และเทคโนโลยีของประเทศไทยและต่างประเทศ	501

 ความรู้ทางด้านวิชาการเมือง การปกครอง และการบริหารราชการ

การเมือง (Politics) หมายถึง เรื่องเกี่ยวกับการแข่งขันเพื่อแสวงหาอำนาจ โดยจะมุ่งที่การแสวงหาอำนาจและการใช้อำนาจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมทั้งสังคมหรือส่วนใหญ่ของสังคม

การปกครอง (Government) หมายถึง เรื่องเกี่ยวกับการบริหารวางระเบียบกฎเกณฑ์สำหรับสังคม เพื่อให้สังคมมีความสงบสุข หรือเพื่อให้เกิดการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชน

อำนาจอธิปไตย (Sovereignty) หมายถึง อำนาจอสูงสุดในการปกครองประเทศ เป็นอำนาจเด็ดขาดและเต็มที่จะบัญญัติหรือออกกฎหมาย บังคับใช้กฎหมาย และตัดสินใจความทางกฎหมายสำหรับประชาชนภายใต้อาณาเขตของรัฐ อันเป็นอำนาจที่ลัทธิประชาธิปไตยเชื่อว่าปวงชน และประชากรในสังคมประชาธิปไตยก็เชื่อว่าเป็นของพวกเขา โดยรัฐธรรมนูญฯ 2560 มาตรา 3 บัญญัติว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย ดังนั้นประเทศที่เป็นเอกราชจะต้องมีอธิปไตยเป็นของตนเอง (เพราะรัฐมีอำนาจอธิปไตยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ) คือ สามารถที่จะดำเนินกิจการภายในหรือภายนอกประเทศได้โดยอิสระ ไม่ถูกบังคับควบคุม หรือแทรกแซงโดยประเทศอื่น

อำนาจอธิปไตย แบ่งออกเป็น 3 อำนาจ ดังนี้

1. **อำนาจนิติบัญญัติ** คือ อำนาจในการออกกฎหมาย (ออกกฎหมายบ้านเมือง) อันเป็นบทบาทหน้าที่หลักของรัฐสภาไทยในปัจจุบัน ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา (ส.ส. และ ส.ว.)

2. **อำนาจบริหาร** คือ อำนาจในการนำกฎหมายไปบังคับใช้ อันเป็นอำนาจในการบริหารประเทศตามกฎหมาย ซึ่งดำเนินการโดยผู้ปกครองหรือรัฐบาลที่ใช้อำนาจในการบริหารปกครองบ้านเมือง ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี (คณะรัฐมนตรี)

3. **อำนาจตุลาการ** คือ อำนาจในการตัดสินคดีความตามด้วยบทกฎหมายเพื่อให้เป็นไปด้วยความถูกต้องและยุติธรรม ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาในศาลต่าง ๆ เช่น ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ ฯลฯ

◇ รูปแบบการปกครอง

เพลโต (Plato) และอริสโตเติล (Aristotle) ปรมาจารย์ทางทฤษฎีการเมืองชาวกรีก ได้แบ่งรูปแบบการปกครองโดยพิจารณาจากจำนวนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ได้ดังนี้

1. **การปกครองโดยคน ๆ เดียว หรือ “เผด็จการ” (Dictatorship)** หมายถึง ระบบการปกครองที่คน ๆ เดียวมีอำนาจอธิปไตยหรืออำนาจอสูงสุดหรือบุคคลทั้งหลายโดยเด็ดขาด โดยบุคคลนั้นจะอยู่ในฐานะเป็นองค์อธิปัตย์หรือรัฐอธิปัตย์ที่สามารถจะวางระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการปกครองประเทศได้ตามลำพัง ดังนั้นจึงมักมีการใช้อำนาจโดยไม่ฟังเสียงของประชาชน นั่นคือ ประชาชนไม่สามารถควบคุมและถอดถอนผู้ปกครองได้ โดยในระยะแรกนั้นมักจะมีรูปแบบการปกครองเป็นแบบ “ราชาธิปไตย” (Monarchy) แต่ต่อมาก็มักจะแปรเปลี่ยนเป็น “ทฤษฏีประชาธิปไตย” หรือ “ทรราช” (Tyranny) ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อผู้ปกครอง จึงเป็นการปกครองโดยเผด็จการที่ฉ้อฉล

2. **การปกครองโดยคณะบุคคล หรือ “เผด็จการโดยคณะบุคคล”** หมายถึง ระบบการปกครองที่บุคคลคณะหนึ่งสามารถวางหรือกำหนดกฎเกณฑ์การบริหารประเทศได้ตามที่กลุ่มของตนปรารถนา ซึ่งหากมีจุดมุ่งหมายเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับราษฎรและเป็นการปกครองของชนชั้นสูงหรือโดยขุนนาง/ปัญญาชนก็จะเป็นรูปแบบการปกครองแบบ “อภิชนาธิปไตย” (Aristocracy) แต่หากมีจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์สุขของพรรคพวกก็จะเป็นรูปแบบการปกครองแบบ “คณาธิปไตย” (Oligarchy)

3. **การปกครองโดยคนทั้งหมดหรือเสียงส่วนใหญ่** หมายถึง ระบบการปกครองที่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ได้แก่ รูปแบบการปกครอง “ประชาธิปไตย” (Democracy) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อประชาชน แต่หากมีจุดมุ่งหมายเพื่อผู้ปกครอง รูปแบบการปกครองก็จะแปรเปลี่ยนเป็นการปกครองโดย “ฝูงชน” (Mob-rule) ซึ่งมีสภาพใกล้เคียงกับ “อนาธิปไตย” (Anarchy) คือ สภาพแห่งการไม่มีรัฐบาลหรือไม่มีกฎหมาย และสังคมมีแต่ความระส่ำระสาย ไม่มีความสงบสุขโดยอนาธิปไตยเชื่อว่าการปกครองเกิดขึ้นที่ใดที่นั่นจะมีแต่ความเลวร้าย

◆ หลักประชาธิปไตย

ลักษณะการปกครองแบบประชาธิปไตย คือ การยึดหลักว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนหรืออำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศเป็นของประชาชน เพราะเชื่อถือในความสามารถของมนุษย์ว่าเป็นสัตว์โลกที่มีเหตุผลและเคารพในศักดิ์ศรีของมนุษย์ว่าสามารถที่จะปกครองตนเองได้

ประชาธิปไตยโดยตรง (Direct Democracy) หมายถึง การให้ประชาชนผู้เป็นพลเมืองมีสิทธิโดยตรงในการปกครองหรือในการวินิจฉัยตัดสินปัญหาของประเทศ กล่าวคือ พลเมืองมีสิทธิเข้าร่วมเป็นสมาชิกสภาประชาชนซึ่งทำหน้าที่เป็นสถาบันสูงสุดในการแสดงเจตจำนงของรัฐ

ประชาธิปไตยโดยอ้อม (Indirect Democracy) หรือประชาธิปไตยโดยผู้แทนหรือประชาธิปไตยแบบตัวแทน (Representative Democracy) หมายถึง การให้ประชาชนผู้เป็นพลเมืองมีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎรเข้าไปทำหน้าที่แทนตัวเองในรัฐสภา และเจตจำนงของรัฐสภาถือเป็นความต้องการของประชาชน เช่น ประชาธิปไตยแบบรัฐสภาของไทย อังกฤษ หรือประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา ฯลฯ

◆ การปกครองแบบประชาธิปไตย

1. ประเทศที่เป็นประชาธิปไตยนั้นจำเป็นต้องมีรัฐธรรมนูญ เพราะรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายหลักหรือเป็นกติกาที่กำหนดแนวทางสำหรับการที่รัฐจะใช้อำนาจปกครองประชาชน และมีการจัดระเบียบการปกครอง
2. ลักษณะรัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตย คือ “รัฐบาลของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน”
3. ประเทศประชาธิปไตยจำเป็นต้องมีการเลือกตั้ง เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลสามารถเสนอตัวเข้ารับใช้ส่วนรวมโดยการสมัครรับเลือกตั้ง และเปิดโอกาสให้พลเมืองได้ใช้สิทธิในการที่จะเลือกบุคคลที่ตนต้องการให้เป็นผู้ปกครองหรือเป็นผู้ใช้สิทธิเป็นปากเสียงแทนตนในสภา

◆ ประวัติศาสตร์การปกครองของไทย

➤ สมัยสุโขทัย (พ.ศ. 1781 – 1981)

อาณาจักรสุโขทัยมีกษัตริย์ปกครองเป็นเอกราชติดต่อกัน 9 พระองค์ โดยสมัยแรกเริ่มตั้งนั้นเป็นอาณาจักรเล็ก ๆ และสมัยที่รุ่งเรืองทางประวัติศาสตร์มากที่สุด คือ สมัยพ่อขุนรามคำแหง

ลักษณะการปกครอง

สุโขทัยมีรูปแบบการปกครองระบอบราชาธิปไตยแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ (Absolute Monarchy) แม้อำนาจอธิปไตยหรืออำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศจะอยู่ที่กษัตริย์หรือพ่อขุนเพียงพระองค์เดียว และกษัตริย์สุโขทัยก็ปกครองประชาชนในลักษณะบิดาปกครองบุตร คือ ถือนตนเป็นพ่อของราษฎร

การปกครองหัวเมืองหรือการปกครองในส่วนภูมิภาคในสมัยสุโขทัยนั้น ศูนย์กลางของอำนาจในการวินิจฉัยสั่งการจะอยู่ที่เมืองหลวง โดยได้แบ่งหัวเมืองออกเป็น 3 ประเภท คือ หัวเมืองชั้นใน (เมืองหน้าด่าน หรือเมืองลูกหลวง) หัวเมืองชั้นนอก (เมืองท้าวพระยามหานคร) และหัวเมืองประเทศราช

➤ สมัยอยุธยา (พ.ศ. 1893 – 2310)

อาณาจักรศรีอยุธยา เป็นอาณาจักรที่มีความมั่นคงและรุ่งเรืองมาก มีกษัตริย์ผลัดเปลี่ยนกันขึ้นปกครองถึง 33 พระองค์

ลักษณะการปกครอง

ระบบการปกครองเป็นระบอบราชาธิปไตยแบบสมบูรณาญาสิทธิราชเช่นเดียวกับสมัยสุโขทัย แต่แนวความคิดเกี่ยวกับกษัตริย์ได้เปลี่ยนแปลงไปตามคติพราหมณ์ที่นำมาโดยพวกเขมร ซึ่งเป็นกษัตริย์ตามแบบลัทธิเทวสิทธิ์ (Divine Right) ที่มีอำนาจเด็ดขาดสามารถกำหนดชะตาชีวิตของผู้ที่อยู่ใต้ปกครองได้

กษัตริย์ในสมัยอยุธยาเป็นเสมือนเจ้าชีวิต จึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อประชาชน เพราะปกครองด้วยอำนาจจากสวรรค์หรือตามเทวโองการ ประชาชนไม่มีสิทธิถอดถอนกษัตริย์ และอำนาจอธิปไตยอยู่ที่กษัตริย์เพียงพระองค์เดียว กษัตริย์เป็นเสมือนสมมุติเทพ

ระบบการปกครองส่วนกลางเป็นแบบ “จตุสดมภ์” ตามแบบของขอม ซึ่งถูกจัดตั้งขึ้นครั้งแรกในสมัยพระรามาธิบดีที่ 1 โดยจะแบ่งการปกครองออกเป็น 4 กิจการ คือ เมือง วัง คลัง นา และต่อมาในสมัยพระบรมไตรโลกนาถ ก็ได้ทรงปรับปรุงระบบบริหารขึ้น โดยแยกการบริหารราชการออกเป็น 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายพลเรือน (สมุหนายก) และฝ่ายทหาร (สมุหกลาโหม)

➢ สมัยรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. – 2475)

อาณาจักรของไทยในสมัยกรุงธนบุรีเป็นยุคที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาในการปกครองแผ่นดินสั้นที่สุดเพียง 15 ปี เท่านั้น (พ.ศ. 2310 – 2325) และเนื่องจากเป็นระยะเวลาที่ไทยกำลังรวบรวมอาณาจักรขึ้นมาใหม่ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช (พระเจ้ากรุงธนบุรี) พระมหากษัตริย์ผู้ทรงทำการต่อสู้กู้เอกราชจากพม่า และมาตั้งอาณาจักรกรุงธนบุรีเป็นราชธานี ในปี พ.ศ. 2310

สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (รัชกาลที่ 1 – ต้นรัชกาลที่ 7) ระบบการปกครองเป็นระบอบราชาธิปไตยแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่มีกษัตริย์เป็นแบบเทวสิทธิ์ (เหมือนสมัยอยุธยา) แต่ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนปลาย (ปลายรัชกาลที่ 7 จนถึงปัจจุบัน) ระบบการปกครองเป็นระบอบกษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ (กษัตริย์ที่มีอำนาจจำกัด) หรือเป็นการปกครองพระองค์แรกที่ทรงได้ไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ คือ รัชกาลที่ 6

การปฏิรูประบบการปกครอง

รัชกาลที่ 5 ได้ทรงทำการปฏิรูปการปกครอง ด้วยการยกเลิกจตุสดมภ์ และยกเลิกตำแหน่งอัครเสนาบดี 2 ตำแหน่ง คือ สมุหนายกและสมุหกลาโหม

การปกครองท้องถิ่น รัชกาลที่ 5 ได้ทรงจัดให้มี “สุขาภิบาล” ขึ้นเป็นครั้งแรกที่กรุงเทพและท่าฉลอม ซึ่งเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแรกของไทย โดยมีหน้าที่คล้ายเทศบาล แต่ในปัจจุบันสุขาภิบาลถูกยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลหมดแล้ว

➢ กบฏ ปฏิวัติ รัฐประหาร

คำว่า “กบฏ” (Rebellion), ปฏิวัติ (Revolution), รัฐประหาร (Coup d'etat) มีความหมายเหมือนกันในแง่ที่ว่าเป็นการใช้กำลังอาวุธยึดอำนาจทางการเมือง แต่มีความหมายต่างกันในด้านผลของการใช้ความรุนแรงนั้น กล่าวคือ หากทำการไม่สำเร็จ เรียกว่า “กบฏ” หากทำการสำเร็จและเป็นเพียงการเปลี่ยนรัฐบาล (เปลี่ยนผู้คุมอำนาจทางการเมืองหรือเปลี่ยนผู้ถืออำนาจรัฐ) เรียกว่า “รัฐประหาร” แต่ถ้าหากว่ารัฐบาลใหม่ได้ทำการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างมูลฐานของระบอบการปกครอง เรียกว่า “ปฏิวัติ”

“ปฏิวัติ” หมายถึง การยึดอำนาจโดยวิธีการที่ไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ ยกเลิกรัฐธรรมนูญที่ใช้อยู่ อาจมีหรือไม่มี การประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และอาจจัดตั้งรัฐบาลและให้มีสภาพตามแบบฉบับการปกครองโดยทั่วไป แต่รัฐบาลและสมาชิกสภาจะมาจากการแต่งตั้งทั้งหมด

“รัฐประหาร” หมายถึง การยึดอำนาจโดยวิธีการที่ไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ แต่ยังคงใช้รัฐธรรมนูญฉบับเก่าต่อไป หรือประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เพื่อให้มีการเลือกตั้งขึ้นในระยะเวลาไม่นานนัก

การเมืองแบบ “ประชาธิปไตยครึ่งใบ” เกิดขึ้นในช่วงรัฐบาลของ พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ อันเป็นระยะเวลาที่ใช้รัฐธรรมนูญฯ 2521 ซึ่งให้อำนาจวุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้ง (มีจำนวน ¼ ของ ส.ส.) มีส่วนร่วมกับสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งในการกำหนดผู้ที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีได้ด้วย โดยการเมืองแบบนี้เกิดขึ้นได้เพราะสาเหตุของการประนีประนอมทางอำนาจระหว่างกลุ่มข้าราชการประจำกับนักการเมืองที่มาจากการเลือกตั้ง ซึ่งปัจจัยที่ทำให้การเมืองในสมัยนี้มีเสถียรภาพมากก็คือ นายกรัฐมนตรีเป็นคนกลางและได้รับการยอมรับ

➢ การเมืองไทยยุคปัจจุบัน

“ประชาธิปไตยเกือบเต็มใบ” เกิดขึ้นในช่วงสมัยรัฐบาลที่มี พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี แต่ก็ได้มีการกล่าวหาว่า รัฐมนตรีหลายคนปฏิบัติหน้าที่ไม่สุจริตและทำการคอร์รัปชันจนมีการตั้งสมญานามว่า “บุฟเฟต์คาบิเน็ต” (Buffet Cabinet)

คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ได้เข้ายึดอำนาจของรัฐบาล พล.อ.ชาติชาย เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 โดยให้เหตุผล 5 ข้อ คือ 1. รัฐมนตรีหลายคนทุจริตคอร์รัปชัน 2. นักการเมืองรังแกข้าราชการประจำ 3. รัฐบาลเป็นเผด็จการทางรัฐสภา 4. มีความพยายามทำลายสถาบันทหาร 5. บิดเบือนคดีลอบสังหารบุคคลสำคัญ

“รัฐประหาร” ยึดอำนาจการปกครองโดยคณะทหาร ได้เกิดขึ้น 2 ครั้ง คือ

1. เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 “คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” (คปค.) ที่มีพลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน ผู้บัญชาการทหารบกเป็นหัวหน้าคณะ ได้ทำการยึดอำนาจจาก พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีที่มาจาก การเลือกตั้ง ต่อมา คปค. ได้แปรสภาพเป็นคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) แล้วมอบอำนาจให้พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ (ขณะที่เป็นรองคมนตรี) เป็นนายกรัฐมนตรี

2. เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 “คณะรักษาความสงบแห่งชาติ” (คสช.) ที่มีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบกเป็นหัวหน้าคณะ ได้ทำการยึดอำนาจจากนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีที่มาจาก การเลือกตั้ง ต่อมาสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ที่พลเอกประยุทธ์เป็นผู้แต่งตั้ง) ก็มีมติเลือกพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี (คนที่ 29)

◇ การบริหารราชการ

การปกครองประเทศมีอำนาจอยู่ 2 ระดับ คือ

1. **อำนาจบริหาร** เป็นอำนาจระดับสูงสุด คือ อำนาจของรัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรี ซึ่งอยู่ในฐานะผู้อำนวยความสะดวกปฏิบัติโดยการวางนโยบายไว้

2. **อำนาจในการบริหารราชการแผ่นดิน** เป็นอำนาจระดับรองลงมา คือ อำนาจของกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งดำเนินการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายที่วางไว้

◇ หลักการบริหารราชการแผ่นดิน

การจัดระเบียบบริหารราชการมีหลักทั่วไปที่ใช้ในประเทศต่าง ๆ 2 หลัก คือ

1. **หลักการรวมอำนาจปกครอง (Centralization)** โดยกำหนดให้อำนาจในการปกครองรวมไว้ที่ส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม และให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของส่วนกลางซึ่งขึ้นตรงต่อกันตามลำดับชั้นการบังคับบัญชาเป็นผู้ดำเนินการปกครองตลอดทั้งอาณาเขตของประเทศ

ส่วนหลักการแบ่งอำนาจปกครอง (**Deconcentration**) ถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักการรวมอำนาจปกครอง โดยให้ราชการบริหารส่วนภูมิภาคคือ จังหวัดและอำเภอ ซึ่งมีฐานะเป็นตัวแทนราชการบริหารส่วนกลาง ได้รับการแบ่งอำนาจและการวินิจฉัยสั่งการบางส่วนให้ดำเนินการในเขตการปกครองของตน

2. **หลักการกระจายอำนาจปกครอง (Decentralization)** เป็นวิธีการที่รัฐมอบอำนาจปกครองบางส่วนให้ท้องถิ่นไปจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยมีอิสระตามสมควร ไม่ต้องขึ้นอยู่กับบัญชาของส่วนกลาง เพียงแต่อยู่ในความควบคุมเท่านั้น ไม่ได้เข้าไปบังคับบัญชาสั่งการ

การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของไทยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

1. ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ใช้หลักการรวมอำนาจปกครอง
2. ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค ใช้หลักการแบ่งอำนาจปกครอง
3. ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ใช้หลักการกระจายอำนาจปกครอง

◎ 1. ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง

การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ใช้หลักการรวมอำนาจปกครอง ได้บัญญัติไว้ในกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 โดยให้จัดเป็นดังนี้

1. สำนักนายกรัฐมนตรี มีฐานะเป็นกระทรวง
2. กระทรวง หรือทบวงซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวง
3. ทบวง ซึ่งสังกัดสำนักนายกฯ หรือกระทรวง

4. กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ซึ่งสังกัดหรือไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง

- สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม มีฐานะเป็น “นิติบุคคล” ดังนั้นส่วนราชการดังกล่าวจึงอาจเป็นโจทก์หรือตกเป็นจำเลยในศาลได้ ตลอดจนสามารถทำนิติกรรมต่าง ๆ ได้ด้วย

- การจัดตั้งหรือยุบสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมดังกล่าวข้างต้นให้ตราเป็น “พระราชบัญญัติ” นั่นคือ ตราเป็นกฎหมาย โดยผ่านการพิจารณาและได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา

๑ 2. การปกครองส่วนภูมิภาค

การบริหารราชการส่วนภูมิภาค เป็นการจัดการปกครองหรือจัดระเบียบบริหารราชการที่ใช้หลักการแบ่งอำนาจปกครอง โดยราชการบริหารส่วนกลางได้แบ่งปันอำนาจหรือมอบอำนาจวินิจฉัยสั่งการบางประการหรือบางชั้นตอนให้ตัวแทนไปดำเนินการในส่วนภูมิภาค

การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิกษานั้น นอกจากจะดำเนินการตาม พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 เป็นหลักแล้ว ยังดำเนินการตาม พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 กับฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมประกอบด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินในปัจจุบันได้กำหนดให้มีการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคไว้ 2 ระดับ คือ

1. จังหวัด 2. อำเภอ

ส่วนหน่วยการปกครองย่อยรองจากอำเภอ ได้แก่ กิ่งอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน เป็นการปกครองท้องที่ ซึ่งจัดการปกครองตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

➤ จังหวัด

จังหวัดเป็นหน่วยราชการบริหารส่วนภูมิภาคที่ใหญ่ที่สุด อาจมีอำเภอตั้งแต่ 2 อำเภอรวมกันโดยมีฐานะเป็นนิติบุคคลเพื่อให้จังหวัดสามารถทำนิติกรรม มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน และเป็นโจทก์หรือจำเลยในศาลได้ ซึ่งการยุบ และเปลี่ยนแปลงเขตจังหวัดให้ตราเป็น “พระราชบัญญัติ”

จังหวัด แบ่งส่วนราชการออกได้ ดังนี้

1. สำนักงานจังหวัด มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไป และการวางแผนพัฒนาจังหวัด
2. ส่วนราชการต่าง ๆ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรมได้ตั้งขึ้น มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวง ทบวง กรมนั้น ๆ

ผู้รับผิดชอบการบริหารราชการของจังหวัด ได้แก่

1. **ผู้ว่าราชการจังหวัด** เป็นหัวหน้าบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการฝ่ายบริหาร ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัด และรับผิดชอบในราชการจังหวัดและอำเภอ โดยตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นข้าราชการประจำในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทย

2. **รองผู้ว่าราชการจังหวัด** เป็นผู้บังคับบัญชารองจากผู้ว่า โดยจะเป็นผู้รักษาราชการแทนผู้ว่า ในกรณีที่ไม่มีผู้ว่า หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ซึ่งปัจจุบันมีการตั้งรองผู้ว่า ในทุกจังหวัดแล้ว โดยตำแหน่งรองผู้ว่า เป็นข้าราชการในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทย เช่นเดียวกับผู้ว่า (ส่วนตำแหน่งผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นเป็นตำแหน่งที่ปรากฏอยู่ตามกฎหมายเท่านั้น เพราะยังไม่เคยมีการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งนี้เลย)

3. **ปลัดอำเภอ** เป็นผู้ช่วยผู้ว่า ในหน้าที่ทั่วไป และปฏิบัติงานในด้านธุรการให้แก่ผู้ว่า เป็นข้าราชการสังกัดกรมการปกครอง เป็นหัวหน้าส่วนราชการแผนกการปกครองของจังหวัด และมีฐานะเท่าเทียมกับหัวหน้าส่วนราชการอื่น ๆ ในจังหวัดนั้นทุกประการ (ไม่มีฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ)

กฎหมายกำหนดให้ปลัดจังหวัดเป็นผู้รักษาราชการแทนผู้ว่า ในกรณีที่ผู้ว่า และรองผู้ว่า ไม่อยู่ หรือไม่อาจปฏิบัติราชการได้

4. **หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด** ซึ่งกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ส่งมาประจำ เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัด เช่น อัยการจังหวัด คลังจังหวัด สรรพากรจังหวัด สรรพสามิตจังหวัด หัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด พศตจังหวัด ป่าไม้จังหวัด พัฒนาการจังหวัด เป็นต้น

➤ อำเภอ

อำเภอเป็นหน่วยราชการบริหารส่วนภูมิภาค เป็นเขตการปกครองย่อยของจังหวัด ไม่มีสภาพเป็นนิติบุคคล โดยการตั้ง ยุบ และเปลี่ยนแปลงเขตอำเภอให้ตราเป็น “พระราชกฤษฎีกา”

นายอำเภอ เป็นข้าราชการสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการฝ่ายบริหารส่วนภูมิภาค ซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรม ในอำเภอนั้น และรับผิดชอบงานบริหารราชการของอำเภอ โดยมีปลัดอำเภอและหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ในอำเภอนั้นเป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ ดังนั้นนายอำเภอจึงมีฐานะในทางบริหารสูงกว่าหัวหน้าส่วนราชการอื่น ๆ ในอำเภอนั้น

➤ กิ่งอำเภอ

กิ่งอำเภอ เป็นหน่วยปกครองซึ่งแบ่งเขตออกเป็นตำบลเช่นเดียวกับอำเภอ แต่ไม่มีลักษณะพอที่จะตั้งเป็นอำเภอหนึ่งได้ ดังนั้นกิ่งอำเภอจึงเป็นส่วนหนึ่งของอำเภอ การจัดตั้งกิ่งอำเภอนั้นจะไม่มี การบังคับว่าทุกอำเภอต้องมีกิ่งอำเภอ โดยในอำเภอหนึ่ง ๆ จะมีกิ่งอำเภอเดียวหรือหลายกิ่งอำเภอก็ได้

ผู้รับผิดชอบการบริหารราชการของกิ่งอำเภอ คือ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ โดยมีปลัดอำเภออื่น ๆ และหัวหน้าส่วนราชการของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ประจำกิ่งอำเภอ

➤ ตำบล

ตำบลเป็นเขตการปกครองส่วนย่อยของอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ซึ่งเป็นส่วนการปกครองท้องถิ่นที่อำเภอหรือกิ่งอำเภอจะต้องดูแลปกครองให้เกิดความเรียบร้อย

การจัดตั้งตำบลเป็นอำนาจของผู้ว่าฯ ที่จะพิจารณากำหนดเขต แล้วรายงานไปยังกระทรวงมหาดไทย เมื่อกระทรวงมหาดไทยเห็นชอบด้วยก็ออกประกาศกระทรวงมหาดไทยจัดตั้งตำบลขึ้น โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ผู้รับผิดชอบการบริหารงานตำบล ได้แก่

1. **กำนัน** มีอำนาจหน้าที่ปกครองราษฎรที่อยู่ในตำบลนั้น มีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตรมกฎหมาย แต่ไม่มีฐานะเป็นข้าราชการ เพราะไม่ได้รับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือนเหมือนข้าราชการ แต่ได้รับเงินค่าตอบแทนตำแหน่งตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด จึงมีสถานะเป็นเพียงเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเป็นตำแหน่งผู้ปกครองตำบลซึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยมีสายการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายอำเภอ

กำนันมาจากการเลือกตั้งของราษฎรในตำบลนั้น และผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนันต้องเป็นผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นด้วย โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งกำนันต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน

ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นกำนันจะยังคงเป็นผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นตามเดิม และให้อยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ใหญ่บ้าน คือ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี

2. **แพทย์ประจำตำบล** ซึ่งกำนันและผู้ใหญ่บ้านได้ประชุมกันพิจารณาเลือกผู้ที่มีความรู้ในวิชาแพทย์เป็นแพทย์ประจำตำบล เพื่อให้มีหน้าที่ป้องกันโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ของราษฎร และช่วยกำนันรักษาความสงบเรียบร้อยในตำบลนั้นด้วย เมื่อเลือกได้แล้วให้ผู้ว่าฯ ออกหนังสือแต่งตั้ง

3. **สารวัตรกำนัน** มี 2 คน โดยกำนันเป็นผู้เสนอขอแต่งตั้งและถอดถอน ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยและรับใช้กำนันในการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่กำนันจะมอบหมาย

4. **คณะกรรมการตำบล** ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน ครูประจำตำบล 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิหมู่บ้านละ 1 คน โดยมีหน้าที่เสนอข้อแนะนำและให้คำปรึกษาต่อกำนันเกี่ยวกับกิจการที่จะปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของกำนัน

➤ หมู่บ้าน

การจัดตั้งหมู่บ้านเป็นอำนาจของผู้ว่าฯ ที่จะพิจารณากำหนดเขตและประกาศตั้ง แล้วรายงานไปยังกระทรวงมหาดไทยเพื่อขึ้นทะเบียนไว้

.....
ผู้รับผิดชอบการบริหารงานของหมู่บ้าน ได้แก่

1. **ผู้ใหญ่บ้าน** มีหน้าที่ปกครองราษฎรที่อยู่ในหมู่บ้านนั้น มีฐานะเป็นเจ้าของพนักงานตามกฎหมายซึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยมีสายการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายอำเภอเช่นเดียวกับกำนัน โดยได้รับเลือกตั้งจากราษฎรในหมู่บ้านนั้นตามวิธีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน และมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี
2. **ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน** มีหมู่บ้านละ 2 คน และมีวาระ 5 ปี โดยกำนันและผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านนั้นร่วมกันพิจารณาคัดเลือก แล้วรายงานไปยังนายอำเภอเพื่อให้ออกหนังสือแต่งตั้ง
3. **คณะกรรมการหมู่บ้าน** มีหน้าที่เสนอขอแนะนำให้คำปรึกษาต่อผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับกิจการที่จะปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งราษฎรเลือกตั้งขึ้นไม่น้อยกว่า 2 คน

◎ **การปกครองส่วนท้องถิ่น**

การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการจัดระเบียบการปกครองตามหลักการกระจายอำนาจปกครอง โดยรัฐหรือรัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นไปดำเนินการปกครองตนเอง และจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยมีอิสระตามสมควรภายในขอบเขตของกฎหมาย

การปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างไปจากการปกครองส่วนภูมิภาค คือ การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองโดยคนของท้องถิ่น ซึ่งใช้หลักการกระจายอำนาจปกครอง ส่วนการปกครองส่วนภูมิภาคเป็นการปกครองโดยคนของส่วนกลางที่ถูกส่งออกไปประจำเพื่อปฏิบัติราชการตามเขตปกครองต่าง ๆ ของประเทศซึ่งใช้หลักการแบ่งอำนาจการปกครอง

พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดินกำหนดให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. **องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)**

องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีฐานะเป็นนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นทุกจังหวัด จังหวัดละ 1 แห่งเท่านั้น ดังนั้นจำนวนองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงมีเท่ากับจำนวนจังหวัด (ไม่นับกรุงเทพฯ) คือ 76 แห่ง (รวมบึงกาฬ)

การจัดองค์การและการบริหาร

พ.ร.บ. องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 กำหนดให้ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบต.) ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

2. **เทศบาล**

ท้องถิ่นที่จะยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลนั้น จะต้องเข้าหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ และการจัดตั้งจะต้องกระทำเป็น “ประกาศกระทรวงมหาดไทย” โดยให้ระบุชื่อและเขตเทศบาลไว้ด้วยและเมื่อจัดตั้งเป็นเทศบาลแล้วก็มีสภาพเป็นทวงเมือง ซึ่งเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายด้วย

ตาม พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ. 2496 ได้แบ่งเทศบาลออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. เทศบาลตำบล
2. เทศบาลเมือง
3. เทศบาลนคร

3. **กรุงเทพมหานคร**

การจัดตั้งกรุงเทพมหานคร เริ่มต้นขึ้นเมื่อมีการประกาศใช้ พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 โดยกำหนดให้กรุงเทพมหานครเป็นทวงเมือง มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นนครหลวง เรียกว่า “การปกครองท้องถิ่นนครหลวง” ซึ่งมีฐานะเทียบเท่าการปกครองส่วนราชการในระดับกระทรวงหรือทวง โดยให้มีอิสระในการดำเนินงานมากขึ้น และกำหนดให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสภากรุงเทพมหานครได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรง

4. **เมืองพัทยา**

เมืองพัทยาเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปพิเศษ และมีฐานะเป็นนิติบุคคล

5. **องค์การบริหารส่วนตำบล**

มีการประกาศใช้ พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยได้ปรับปรุงฐานะของสภา

.....

**วิสัยทัศน์ พันธกิจ โครงสร้าง อำนาจหน้าที่และภารกิจของกรมการปกครอง
และกระทรวงมหาดไทย**

.....

>ประวัติกรมการปกครอง

กระทรวงมหาดไทยเป็นกระทรวงหนึ่งที่ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2435 มีสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงเป็นเสนาบดีรับผิดชอบงานมหาดไทยหรืองานการปกครองประเทศและได้มีการแบ่งหน้าที่ระหว่างกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงกลาโหมให้ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อนกันโดยให้กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบรวมการบังคับบัญชาหัวเมืองทั้งหมดเพียงกระทรวงเดียว

กระทรวงมหาดไทยเมื่อแรกตั้งแบ่งออกเป็น 3 กรม มีชื่อเรียกตามทำเนียบเดิมแต่ให้มีหน้าที่ต่างกัน คือ

- กรมมหาดไทยกลางเป็นพนักงานทำการทุกอย่าง ซึ่งมีให้แยกออกไปเป็นหน้าที่กรมอื่น
- กรมมหาดไทยฝ่ายเหนือให้เป็นเจ้าหน้าที่แผนการปราบปรามโจรผู้ร้ายกับแผนกอัยการรวมทั้งการเกี่ยวข้องกับชาวต่างประเทศ (แต่ภายหลังโอนการที่เกี่ยวกับต่างประเทศไปเป็นหน้าที่ปลัดทูลฉลอง)
- กรมมหาดไทยฝ่ายพลาล้างให้เป็นเจ้าหน้าที่แผนกปกครองท้องที่

สำหรับการปกครองในส่วนภูมิภาคได้ กำหนดรูปแบบการปกครองที่เรียกว่า "เทศาภิบาล" ขึ้นมาใช้และได้มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รับผิดชอบดูแลโดยจัดแบ่งหัวเมืองออกเป็นมณฑล เมืองและอำเภอโดยมีสมุหเทศาภิบาล ผู้ว่าราชการเมืองและนายอำเภอเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการและดูแลทุกข์สุขของประชาชนในเขตท้องที่นั้น ๆ และมีกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ช่วยเหลือปฏิบัติงานในระดับตำบลและหมู่บ้าน กรมมหาดไทยฝ่ายพลาล้างจึงเป็นต้นกำเนิดของกรมการปกครองซึ่งได้มีการเปลี่ยนชื่อและปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการภายในมาเป็นลำดับ ดังนี้

- พ.ศ. 2458กรมพลาล้าง มีส่วนราชการย่อย คือกรมปกครองและกรมฝ่ายเหนือ
- พ.ศ. 2459 กรมพลาล้างมีส่วนราชการย่อย คือกรมปกครองท้องที่และกรมการเมือง
- พ.ศ. 2460กรมปกครองมีส่วนราชการ2แผนกคือแผนกปกครองท้องที่และแผนกการเมือง
- พ.ศ. 2466กรมพลาล้าง มีส่วนราชการย่อย คือกรมปกครอง และกรมการเมือง
- พ.ศ. 2467กรมพลาล้าง มีส่วนราชการย่อย คือ การภายในกรมภายนอก และกรมทะเบียน
- พ.ศ. 2469กรมพลาล้าง มีส่วนราชการย่อย คือ กรมปกครอง กรมทะเบียนและกรมราชทัณฑ์

หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบ ประชาธิปไตยแล้วในปี พ.ศ. 2476 กรมพลาล้างได้เปลี่ยนชื่อเป็นกรมมหาดไทยต่อมาในปี พ.ศ. 2505 จึงเปลี่ยนมาใช้ชื่อ "กรมการปกครอง" จนถึงปัจจุบัน

>วิสัยทัศน์ (Vision)

“พื้นที่เข้มแข็ง ประชาชนผาสุกในสังคมที่มั่นคงและปลอดภัย อย่างยั่งยืน”

ค่านิยม (Core Value)

บำบัดทุกข์ บำรุงสุข

พันธกิจ (Mission)

1. บูรณาการการบริหารราชการในระดับพื้นที่
2. ปกป้องเขตพรมแดนบ้านหลักของชาติ เสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์
3. อำนวยความสงบเรียบร้อย การอำนวยความสะดวกความเป็นธรรมในอำนาจหน้าที่
4. บริการประชาชนด้านงานทะเบียนราษฎร
5. บริหารจัดการระบบเทคโนโลยี พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลาง
6. พัฒนาองค์กรให้มีสมรรถนะสูง

7. ส่งเสริมบทบาทหน้าที่ของฝ่ายปกครองในการกำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่น

ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issues)

1. การพัฒนาศักยภาพการปกครองท้องถิ่น การอำนวยความสะดวกและเป็นธรรม และการรักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อให้สังคมสงบสุข
2. การพัฒนาและเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยคุกคาม และเสริมสร้างความมั่นคงภายใน ในระดับพื้นที่ให้มีความเข้มแข็ง มีเอกภาพ
3. การพัฒนาระบบบริการและข้อมูลบุคคลให้ทันสมัย มีคุณภาพ เพื่อความมั่นคงและการพัฒนาประเทศ
4. การพัฒนาการบริหารองค์กรและบุคลากรตามหลักธรรมาภิบาล ให้มีขีดสมรรถนะสูงทันสมัย รองรับต่อการเปลี่ยนแปลง

▶ **อำนาจหน้าที่**

◆ **กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2559**

กรมการปกครอง มีภารกิจเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในประเทศ การอำนวยความสะดวก การปกครองท้องถิ่น การอาสารักษาดินแดน และการทะเบียน เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นคง ปลอดภัย ได้รับบริการที่สะดวก รวดเร็ว และให้เกิดความสงบสุขในสังคมอย่างยั่งยืน โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. เสนอแนะนโยบายและจัดทำแผน มาตรการ ติดตาม และประเมินผลด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน
2. ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย การสืบสวนสอบสวนคดีอาญาในหน้าที่พนักงานฝ่ายปกครอง และการอำนวยความสะดวกให้เป็นธรรมให้แก่ประชาชน
3. ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงภายใน งานการข่าว งานกิจการชายแดน งานควบคุมดูแลชาวเขาและชนกลุ่มน้อย ผู้อพยพและผู้หลบหนีเข้าเมือง งานสัญชาติและงานกิจการมวลชน
4. สนับสนุนและส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและการเลือกตั้งทุกระดับ
5. ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยกองอาสารักษาดินแดน
6. ดำเนินการพัฒนาและบริหารการปกครองท้องถิ่นในระดับอำเภอ กิ่งอำเภอ ตำบล และหมู่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น
7. ดำเนินการและพัฒนาระบบงานทะเบียนราษฎร งานบัตรประจำตัวประชาชน และงานทะเบียนอื่น รวมทั้งการบริหารจัดการฐานข้อมูลกลางเพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกันทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน
8. ดำเนินการและพัฒนาบุคลากรในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน
9. ดำเนินการสื่อสารเพื่อการบริหารงาน การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน
10. อำนาจการและสนับสนุนการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของนายอำเภอ
11. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

นายอนุชา โฆษาศิวิไลซ์

อธิบดีกรมการปกครอง (ข้อมูลปี 2569)

-----๕

โครงสร้างการบริหารงานของกรมการปกครอง

อธิบดีกรมการปกครอง

ราชการบริหารส่วนกลาง

ราชการส่วนภูมิภาค

ที่ทำการปกครองจังหวัด
(๗๖ จังหวัด)

ปลัดจังหวัด

- ◆ กลุ่มงานปกครอง (จำจังหวัด)
- ◆ กลุ่มงานความมั่นคง (ป้องกันจังหวัด)
- ◆ กลุ่มงานการเงินและบัญชี (เสมือนตราจังหวัด)
- ◆ กลุ่มงานอำนวยความสะดวก

ที่ทำการปกครองอำเภอ (๘๗๘ อำเภอ)

นายอำเภอ

- ◆ กลุ่มงานบริหารงานปกครอง
- ◆ กลุ่มงาน/ฝ่ายทะเบียนและบัตร
- ◆ กลุ่มงาน/ฝ่ายความมั่นคง
- ◆ กลุ่มงานอำนวยความสะดวก
- ◆ สำนักงานอำเภอ
- ◆ ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ

ที่ทำการปกครองกิ่งอำเภอ

ขอบเขตอำนาจหน้าที่ราชการบริหารส่วนกลาง

- หน่วยงานตามกฎหมายกระทรวงฯ ๑๑ หน่วยงาน และ ๒ กลุ่ม มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ.๒๕๕๙
- หน่วยงานภายใน (เพิ่มเติม) ตามคำสั่งกรมการปกครอง ที่ ๑๒๗๕/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๙
- เป็นการจัดโครงสร้างการบริหารเพิ่มเติมสำหรับตำแหน่งผู้ช่วยชาญ ตามคำสั่งกรมการปกครอง เลขที่ ๓๙๘/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๑ เรื่องการแบ่งสายงานความรับผิดชอบของกรมการปกครองฯ

ขอบเขตอำนาจหน้าที่ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

- อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ.๒๕๕๙ (Function)
- อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (Agenda + Area + Function)
- อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะ (Function)
- อำนาจหน้าที่ตามคำสั่งกรมการปกครองที่ ๑๒๗๕/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๙ (Function)

.....

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่หลักในการ "บำบัดทุกข์ บำรุงสุข" รักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน บริหารงานปกครองระดับท้องที่ (อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน) ผ่านกำนันผู้ใหญ่บ้าน รวมถึงงานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน การอำนวยความสะดวก การสอบสวนคดีอาญา และการดูแลที่สาธารณประโยชน์

หน้าที่หลักของกรมการปกครองประกอบด้วย:

- งานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน: ดำเนินการทะเบียนราษฎร, ทะเบียนครอบครัว, ทะเบียนชื่อบุคคล, และทะเบียนพินัยกรรม/มรดก/นิติ/สมาคม
- การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง: ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม, การค้ามนุษย์, ยาเสพติด, การพนัน, ค่าประเวณี, ตรวจสอบโรงแรม/สถานบริการ
- บริหารงานปกครองท้องที่: ดูแลการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และพัฒนาการปกครองท้องที่
- การอำนวยความสะดวก: ดำเนินการเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ผ่านศูนย์ดำรงธรรม การสอบสวนคดีอาญา ในหน้าที่พนักงานฝ่ายปกครอง
- บริหารจัดการเขตปกครอง: ดูแลการตั้ง ยุบ เปลี่ยนแปลงเขตจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน
- ภารกิจพิเศษ: สนับสนุนการเลือกตั้ง สนับสนุนงานของกองอาสารักษาดินแดน (อส.) และนโยบายอื่นๆ ของรัฐบาล

กรมการปกครองปฏิบัติหน้าที่ผ่านที่ทำการปกครองจังหวัดและที่ทำการปกครองอำเภอทั่วประเทศ เพื่อดูแลความปลอดภัยและเป็นระเบียบเรียบร้อยในระดับรากหญ้า

ส่วนที่ 1

บทสรุปผู้บริหาร

กรมการปกครอง เป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานที่มีกลไกในการขับเคลื่อนนโยบายและภารกิจไปสู่การปฏิบัติในทุกพื้นที่ของประเทศ โดยมีภารกิจใน 2 ลักษณะ ได้แก่

1. ภารกิจตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2559 จำนวน 5 ภารกิจ (Function) ได้แก่ การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในประเทศ การอำนวยความสะดวก การปกครองท้องที่ การอาสารักษาดินแดน และการทะเบียน

2. ภารกิจด้านการอำนวยความสะดวก ประสานงาน และสนับสนุนการปฏิบัติงานของ “นายอำเภอ” (Agenda) ในฐานะผู้รับผิดชอบพื้นที่ในการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลและภารกิจของ 20 กระทรวง ไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในพื้นที่ระดับอำเภอ

แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ของกรมการปกครอง เป็นแผนระดับที่ 3 มีกรอบระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแผนระดับที่ 1 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) ด้านความมั่นคง ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ สอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนระดับที่ 2 ได้แก่ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ จำนวน 6 ประเด็น แผนปฏิรูปประเทศ จำนวน 6 ด้าน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) จำนวน 4 หมายเหตุ และนโยบายระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 - 2570) จำนวน 9 ประเด็น และยังสอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนระดับที่ 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ของกระทรวงมหาดไทยทั้ง 4 ยุทธศาสตร์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของสหประชาชาติ ทั้ง 17 เป้าหมาย

กรมการปกครองขับเคลื่อนองค์กรภายใต้วิสัยทัศน์ “พื้นที่เข้มแข็ง ประชาชนผาสุก ในสังคมที่มั่นคงปลอดภัย อย่างยั่งยืน” ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ประเทศไทย “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” บุคลากรของกรมการปกครองได้ยึดถือค่านิยม “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ในการปฏิบัติงาน มีประเด็นยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมการบริหารงานใน 4 ประเด็น ได้แก่

1. การพัฒนาศักยภาพการปกครองท้องที่ การอำนวยความสะดวก และการรักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อให้สังคมสงบสุข
2. การพัฒนาและเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยคุกคาม และเสริมสร้างความมั่นคงภายในในระดับพื้นที่ ให้มีความเข้มแข็ง มีเอกภาพ
3. การพัฒนาระบบบริการและข้อมูลบุคคลให้ทันสมัย มีคุณภาพ เพื่อความมั่นคงและการพัฒนาประเทศ
4. การพัฒนาการบริหารองค์กรและบุคลากร ตามหลักธรรมาภิบาล ให้มีขีดสมรรถนะสูง ทันสมัย รองรับต่อความเปลี่ยนแปลง

โครงสร้างการบริหารงานของกรมการปกครอง

อธิบดีกรมการปกครอง

ราชการส่วนกลาง

ราชการส่วนภูมิภาค

ที่ทำการปกครองจังหวัด
(76 จังหวัด)

ปลัดจังหวัด

- ◆ กลุ่มงานปกครอง (เจ้าจังหวัด)
- ◆ กลุ่มงานความมั่นคง (ป้องกันจังหวัด)
- ◆ กลุ่มงานการเงินและบัญชี (เสมือนตราจังหวัด)
- ◆ กลุ่มงานอำนวยการความเป็นธรรม

ที่ทำการปกครองอำเภอ (878 อำเภอ)

นายอำเภอ

- ◆ กลุ่มงานบริหารงานปกครอง
- ◆ กลุ่มงาน/ฝ่ายทะเบียนและบัตร
- ◆ กลุ่มงาน/ฝ่ายความมั่นคง
- ◆ กลุ่มงานอำนวยการความเป็นธรรม
- ◆ สำนักงานอำเภอ
- ◆ ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ

ที่ทำการปกครองกิ่งอำเภอ

ขอบเขตอำนาจหน้าที่ราชการส่วนกลาง

- ▶ หน่วยงานตามกฎหมายกระทรวงฯ 11 หน่วยงาน และ 2 กลุ่ม มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ.2559
- ▶ หน่วยงานภายใน (เพิ่มเติม) ตามคำสั่งกรมการปกครอง ที่ 1752/2562 ลงวันที่ 26 กันยายน 2562
- ▶ เป็นการจัดโครงสร้างการบริหารเพิ่มเติมสำหรับตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญ ตามคำสั่งกรมการปกครอง ที่ 398/2561 ลงวันที่ 9 เมษายน 2561 เรื่อง การแบ่งสายงานความรับผิดชอบของกรมการปกครองฯ

ขอบเขตอำนาจหน้าที่ราชการส่วนภูมิภาค

- อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ.2559 (Function)
- อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (Agenda + Area + Function)
- อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะ (Function)
- อำนาจหน้าที่ตามคำสั่งกรมการปกครอง ที่ 1752/2562 ลงวันที่ 26 กันยายน 2562 (Function)

อำนาจหน้าที่และการกิจ

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2559 กำหนดให้กรมการปกครองมีภารกิจเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในประเทศ การอำนวยความสะดวก การปกครองท้องที่ การอาสารักษาดินแดน และการทะเบียน เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นคงปลอดภัย ได้รับบริการที่สะดวก รวดเร็ว และให้เกิดความสงบสุขในสังคมอย่างยั่งยืน โดยจัดโครงสร้างส่วนราชการ และการแบ่งงานภายในตามคำสั่งกรมการปกครองที่ 1752/2562 ลงวันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2562 ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ดังต่อไปนี้

สำนักงานเลขาธิการกรม

- + ♦ อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของกรมและราชการมิได้แยกให้เป็นหน้าที่ของกอง หรือส่วนราชการใดโดยเฉพาะ
- ♦ ปฏิบัติงานสารบรรณของกรม
- ♦ ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยความสะดวกและงานเลขานุการของกรม
- ♦ ดำเนินการเกี่ยวกับงานประชาสัมพันธ์และเผยแพร่กิจกรรมของกรม

กองการเจ้าหน้าที่

- + ♦ จัดระบบงานและบริหารงานบุคคลของกรม เว้นแต่การฝึกอบรม

กองการสื่อสาร

- + ♦ ดำเนินการเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างจังหวัด อำเภอ กิ่งอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน
- ♦ จัดหา ซ่อมแซม บำรุงรักษา เครื่องมือและอุปกรณ์การสื่อสารของกรม

กองคลัง

- + ♦ ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การบริหารงบประมาณ การพัสดุ อาคารสถานที่ และยานพาหนะของกรม

กองวิชาการและแผนงาน

- + ♦ เสนอแนะนโยบาย และการจัดทำแผน มาตรการ ติดตาม และประเมินผล
- ♦ พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีการบริหารการปกครอง
- ♦ จัดทำและประสานแผน และงบประมาณของกรมให้เป็นไปตามนโยบายและแผนแม่บทของกระทรวง รวมทั้งเร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานของกรม
- ♦ ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณของกรม
- ♦ จัดระบบการสำรวจ การจัดเก็บ และใช้ประโยชน์ข้อมูลของหน่วยงานในสังกัด และเป็นศูนย์ข้อมูลของกรม
- ♦ ดำเนินการด้านความร่วมมือระหว่างประเทศและงานวิชาการวิเทศสัมพันธ์

วิทยาลัยการปกครอง

- + ♦ ดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกอบรม พัฒนาข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของกรมการปกครอง หรือหน่วยงานอื่นรวมทั้งพนักงานฝ่ายปกครอง และหลักสูตรทั่วไป

สำนักการสอบสวนและนิติการ

- + ♦ ดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมาย งานนิติกรรมและสัญญา งานความรับผิดชอบทางแพ่งทางอาญา งานคดีปกครอง และงานคดีอื่นที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรม
- ♦ การสอบสวนคดีอาญาบางประเภทและคดีอาญาทั่วไป อำนาจการและประสานงานด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย การปราบปรามอาชญากรรม
- ♦ ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม สถานบริการ อาวุธปืน สิ่งเทียมอาวุธปืน ดอกไม้เพลิง และวัตถุระเบิด การพนัน การควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า ไร่รับจำนำ สมาคม มูลนิธิ และการควบคุมการเรียไร
- ♦ การอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในหน้าที่ของนายอำเภอ รวมทั้งให้คำปรึกษา วินิจฉัยและตีความกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรม
- ♦ ดำเนินการฝึกอบรมวิธีการสืบสวนปราบปราม การสืบสวนสอบสวนและการคุ้มครองพยานในคดีอาญา ตลอดจนติดตามและประเมินผลการฝึกอบรมด้านการสืบสวนสอบสวนของกรม
- ♦ ป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ การแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing)
- ♦ อำนาจการและประสานงานเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน การคุ้มครองสิทธิสตรีและเด็ก ที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครอง
- ♦ อำนาจการและประสานงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการบุกรุกทำลายป่าไม้ และทรัพยากรของชาติ การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

สำนักกิจการความมั่นคงภายใน

- + ♦ ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงภายในประเทศ
- ♦ การแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิบุคคลของชนกลุ่มน้อยตามนโยบายรัฐบาล งานจัดระเบียบชุมชนบนพื้นที่สูง ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรม
- ♦ ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง งานประสานยุทธศาสตร์จังหวัด ชายแดนภาคใต้ งานแก้ไขปัญหาด้านสังคมจิตวิทยาและเสริมสร้างความเข้าใจอันดีในพื้นที่ตามนโยบาย และยุทธศาสตร์ความมั่นคงของรัฐบาลที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมและกระทรวง
- ♦ งานกิจการชายแดน งานกิจการผู้อพยพและหลบหนีเข้าเมือง งานกิจการคนต่างด้าว งานด้านการข่าวเกี่ยวกับความมั่นคงภายในประเทศและความสงบเรียบร้อยของสังคม
- ♦ ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง
- ♦ งานอำนวยการและประสานงานแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งและการชุมนุมเรียกร้อง ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนและประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาความมั่นคง รวมทั้งบริหารงานฝึกอบรมและพัฒนาขีดความสามารถ และสมรรถนะของกลุ่มมวลชนอาสาสมัครและพนักงานฝ่ายปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

- + ♦ ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร บัตรประจำตัวประชาชน กฎหมายว่าด้วยสัญชาติ และการทะเบียนอื่นที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรม
- ♦ การบริหารจัดการฐานข้อมูลกลางเพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกันทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

สำนักบริหารการปกครองท้องที่

- + ♦ ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบและเปลี่ยนแปลงเขตจังหวัด อำเภอ กิ่งอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน รวมทั้งการจัดทำแผนที่แนวเขตการปกครองและการดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ของแผ่นดินตามกฎหมาย
- ♦ บริหารและพัฒนาการปกครองท้องที่และการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และคณะกรรมการหมู่บ้าน
- ♦ การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ♦ อำนาจการ สนับสนุน และดำเนินการเลือกตั้งตามที่กฎหมายกำหนดหรือที่ได้รับมอบหมาย

สำนักอำนวยการกองอาสาสมัครชาติดินแดน

- + ♦ ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดกำลังพล การงบประมาณ การสั่งซื้อและการส่งกำลังบำรุง การให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือ ตลอดจนการปรับปรุงสมรรถนะ และขีดความสามารถของสมาชิกกองอาสาสมัครชาติดินแดน

กลุ่มตรวจสอบภายใน

- + ♦ ดำเนินการตรวจสอบการบริหารจัดการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการบริหารงบประมาณ การบริหารการเงิน การบริหารพัสดุและทรัพย์สิน การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ และการบริหารงานด้านอื่น ๆ
- ♦ การตรวจสอบที่ได้รับมอบหมาย ตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน พ.ศ. 2546 ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการตรวจสอบภายในส่วนราชการ พ.ศ. 2551

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

- + ♦ เสนอแนะและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการภายในกรม
- ♦ เร่งรัดประสานและกำกับดูแลการบริหารของหน่วยงานภายในกรมให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ ของมาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545
- ♦ ติดตามและแก้ไขปัญหาในการดำเนินการภายหลังประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545
- ♦ สนับสนุน ดูแล และดำเนินการตามแผนปฏิรูประบบบริหารในภาครัฐ ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด
- ♦ ติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการภายในกรม
- ♦ ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการร่วมกับหน่วยงานกลางต่าง ๆ และหน่วยงานภายในกรม
- ♦ จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการพัฒนางานราชการของส่วนราชการ

กองส่งเสริมองค์กรศาสนาอิสลามและกิจการฮัจย์

- ◆ ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540
- ◆ ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมกิจการฮัจย์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2559

กองตรวจราชการและเรื่องร้องทุกข์

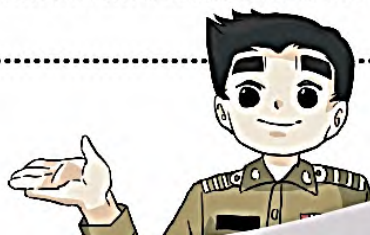
- + ◆ ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ จัดทำแผนการตรวจราชการและดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกรม
- ◆ รายงานผลการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการ ประเมินผลแผนงาน/โครงการในการตรวจราชการ และจัดทำรายงานประจำไตรมาส และประจำปี
- ◆ ร่วมติดตามผู้ตรวจราชการกรมในการตรวจราชการ และการตรวจติดตามเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของผู้บริหารในส่วนภูมิภาค
- ◆ ติดตามการนำข้อเสนอแนะไปสู่การปฏิบัติ ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจราชการ ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการสืบสวนสอบสวน จัดทำรายงานผลความคืบหน้าตามที่ผู้บังคับบัญชาสั่งการ
- ◆ สนับสนุนการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการ ตามแผนการตรวจราชการ หรือติดตามเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ในส่วนภูมิภาค ตลอดจนวิจัยและพัฒนา ระบบตรวจราชการ และประสานเครือข่ายการตรวจราชการ

ศูนย์สารสนเทศเพื่อการบริหารงานปกครอง

- + ♦ เสนอแนะนโยบายและจัดทำแผนแม่บท กลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ♦ กำกับ ติดตาม และประเมินผล บริหารและพัฒนาระบบสารสนเทศ
- ♦ ศึกษา วิเคราะห์ ออกแบบ และประยุกต์ใช้นวัตกรรมระบบสารสนเทศ เพื่อพัฒนาการบริหารงานของศูนย์ปฏิบัติการกรม
- ♦ ศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารราชการระดับอำเภอ
- ♦ พัฒนาบุคลากรและจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการข้อมูลสารสนเทศของกรม

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตกรมการปกครอง

- + ♦ เสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของส่วนราชการในสังกัดกรมให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและการปราบปรามการทุจริต มาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ และนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง
- ♦ ประสาน เร่งรัด และกำกับให้หน่วยงานในสังกัดดำเนินการตามแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของกรมการปกครอง
- ♦ รับข้อร้องเรียน ประสาน เร่งรัด และติดตามเรื่องการทุจริต การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ในสังกัด
- ♦ คຸ້ມครองจรรยาธรรมตามประมวลจรรยาธรรมข้าราชการ ติดตาม สอดส่อง การปฏิบัติตามประมวลจรรยาธรรม สืบสวนข้อเท็จจริงการฝ่าฝืนจรรยาธรรมเพื่อรายงานหัวหน้าส่วนราชการพิจารณา
- ♦ จัดทำรายงานการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของส่วนราชการในสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

DOPA

**การรักษาความสงบเรียบร้อย
และความมั่นคงภายในประเทศ**

การอำนวยความสะดวก

การปกครองท้องถิ่น

การอาสารักษาดินแดน

การทะเบียน

ราชการส่วนภูมิภาค

ที่ทำการปกครองจังหวัด

- + ♦ ดำเนินการเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกรมในเขตพื้นที่จังหวัด
- ♦ กำกับ ดูแล และสนับสนุนการปฏิบัติงานของที่ทำการปกครองอำเภอ และที่ทำการปกครองกิ่งอำเภอ
- ♦ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
- ♦ แบ่งโครงสร้างภายในออกเป็น **4 กลุ่มงาน** ได้แก่ กลุ่มงานปกครอง กลุ่มงานความมั่นคง กลุ่มงานการเงินและบัญชี และกลุ่มงานอำนวยความสะดวก

ที่ทำการปกครองอำเภอ

- + ♦ ดำเนินการเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกรมในเขตพื้นที่อำเภอ
- ♦ ดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานอำเภอ
- ♦ ดำเนินงานเกี่ยวกับราชการอื่นที่มีใช้ของส่วนราชการใดตามที่ได้รับมอบหมาย
- ♦ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
- ♦ แบ่งโครงสร้างภายในออกเป็น **4 กลุ่มงาน/ฝ่าย 1 สำนักงาน 1 ศูนย์** ได้แก่ กลุ่มงานบริหารงานปกครอง กลุ่มงาน/ฝ่ายทะเบียนและบัตร กลุ่มงาน/ฝ่ายความมั่นคง กลุ่มงานอำนวยความสะดวก สำนักงานอำเภอ และศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ

ข้อมูลการบริหารราชการส่วนภูมิภาค

ข้อมูลทางการปกครอง

76 จังหวัด
878 อำเภอ
7,255 ตำบล
75,086 หมู่บ้าน

(อ้างอิงจาก : ประกาศกรมการปกครอง เรื่องแจ้งข้อมูลทางปกครอง ลงวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2565)

พื้นที่ชายแดน

31 จังหวัด 128 อำเภอ
362 ตำบล 1,551 หมู่บ้าน

เขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ)

10 จังหวัด 23 อำเภอ 90 ตำบล

(อ้างอิงจาก : ประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 1/2558 เรื่อง กำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ลงวันที่ 19 มกราคม 2558 และ ประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 2/2558 เรื่อง กำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ระยะที่ 2 ลงวันที่ 24 เมษายน 2558)

จังหวัดชายแดนภาคใต้ (จชต.)

4 จังหวัด 37 อำเภอ
290 ตำบล 1,981 หมู่บ้าน

หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อปป.)

14,815 หมู่บ้าน

(ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม 2565)

• ประเด็นยุทธศาสตร์ :

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1

การพัฒนาศักยภาพการปกครองท้องถิ่น การอำนวยความสะดวก และการรักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อให้สังคมสงบสุข

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2

การพัฒนาและเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยคุกคาม และเสริมสร้างความมั่นคงภายในในระดับพื้นที่ที่มีความเข้มแข็ง มีเอกภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3

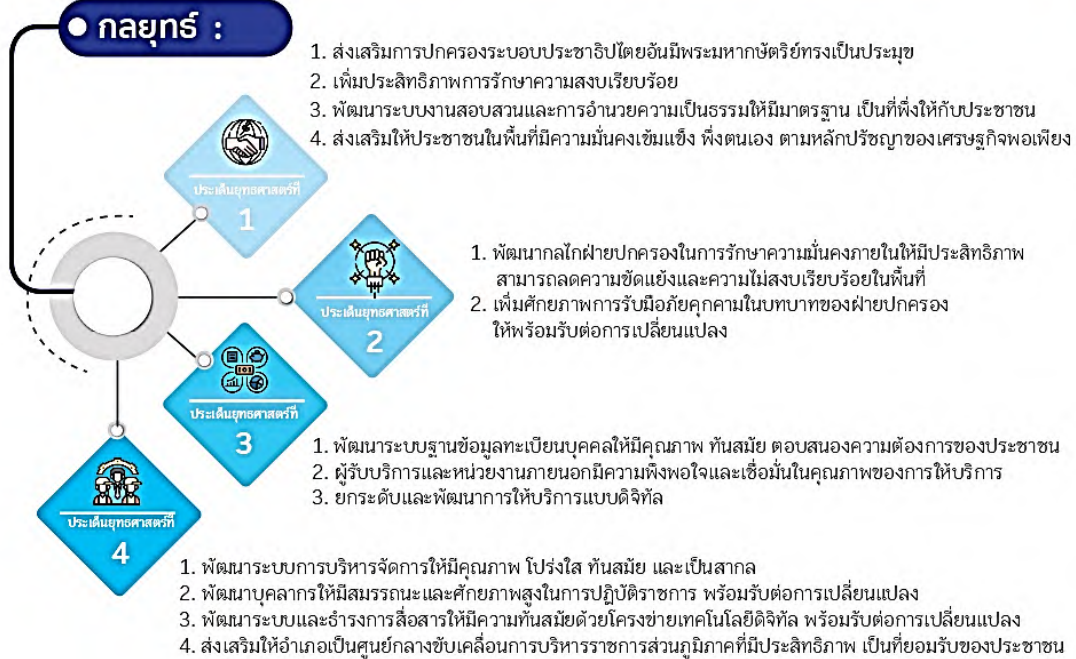
การพัฒนาระบบบริการและข้อมูลบุคคลให้ทันสมัย มีคุณภาพ เพื่อความมั่นคง และการพัฒนาประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4

การพัฒนาการบริหารองค์กรและบุคลากรตามหลักธรรมาภิบาล ให้มีขีดสมรรถนะสูง ทันสมัย รองรับต่อความเปลี่ยนแปลง

• กลยุทธ์ :

**แผนผังความเชื่อมโยงของแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ของกรมการปกครอง
กับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับรอง**

ความสอดคล้องของกรมการปกครองกับ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

ด้านความมั่นคง

1

เป้าหมายการพัฒนาประเทศ

1. ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุข
2. บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติ และทุกระดับ
3. กองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความพร้อม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง
4. การบริหารจัดการความมั่นคงมีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านความสามารถในการแข่งขัน

2

เป้าหมายการพัฒนาประเทศ

1. ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน
2. ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขัน สูงขึ้น

ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

3

เป้าหมายการพัฒนาประเทศ

1. ภาครัฐมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส
2. ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดภัยและประพฤตินิชอบ
3. กระบวนการยุติธรรม เป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมของประเทศ

ความสอดคล้องของกรมการปกครองกับ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย

ความสอดคล้องของกรมการปกครองกับ แผนปฏิรูปประเทศ

ด้านการเมือง

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ 1 การเสริมสร้างความรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
เป้าหมาย ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ 2 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะทุกระดับ
เป้าหมาย ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะอย่างแท้จริง
กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ 3 การสร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ
เป้าหมาย ประชาชนมีความปรองดองสมานฉันท์และความขัดแย้งทางการเมืองในสังคมไทยลดลง

ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ 1 ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารและการบริการภาครัฐไปสู่ดิจิทัล
เป้าหมาย 1. ประชาชนได้รับการดูแล เข้าถึง และได้รับบริการรวมถึงข้อมูลดิจิทัลสำคัญของภาครัฐที่มีคุณภาพ โดยสะดวก รวดเร็ว เสียค่าใช้จ่ายน้อย และตรงตามความจำเป็นทั้งในสภาวะการปกติและฉุกเฉินเร่งด่วน
 2. ภาครัฐมีดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Digital Platform) และบริการดิจิทัล รวมถึงระบบข้อมูล และข้อมูลขนาดใหญ่
 3. ภาครัฐพัฒนาสู่การเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากล สามารถปรับเปลี่ยนได้อย่างคล่องตัวตามบริบทและสภาวะการณ์ที่แปรเปลี่ยนอย่างรวดเร็วและเป็นพลวัตในยุคชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) เป็นภาครัฐเพื่อประชาชนและขับเคลื่อนโดยความต้องการและการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน สังคม ชุมชน และประชาชน อย่างแท้จริง
 4. ประชาชน และทุกภาคส่วน มีความเชื่อมั่น และไว้วางใจในการทำงานของภาครัฐ
กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ 4 สร้างความเข้มแข็งในการบริหารราชการในระดับพื้นที่ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน
เป้าหมาย สร้างความเข้มแข็งของระบบการบริหารราชการเชิงพื้นที่ ให้ราชการในส่วนภูมิภาค มีความคล่องตัว สามารถบูรณาการระบบงาน ระบบแผนและงบประมาณ และระบบบริหารงานบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้เกิดการสานพลัง (Collaboration) ระหว่างภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชน เพื่อให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ด้านกฎหมาย

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ 4 จัดให้มีกลไกช่วยเหลือนักกฎหมายในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย
เป้าหมาย ประชาชนสามารถใช้สิทธิในการเสนอร่างกฎหมาย

ด้านกระบวนการยุติธรรม

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ 1 การให้ประชาชนสามารถติดตามความคืบหน้า ขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม
เป้าหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมมีระบบให้ประชาชนตรวจสอบและหรือแจ้งความคืบหน้าให้ประชาชนทราบ

ด้านเศรษฐกิจ

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ 2 การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพสูง
เป้าหมาย ความสามารถในการแข่งขันด้านท่องเที่ยวสูงขึ้นและสามารถกลับมาเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ 2 การบริหารจัดการเขตทางทะเลและชายฝั่งรายจังหวัด
เป้าหมาย 1. มีความชัดเจนที่เป็นรูปธรรมในการกำหนดเส้นเขตทางทะเลและชายฝั่งรายจังหวัด และการกำหนดพื้นที่ทางทะเลของแต่ละรายจังหวัดชายทะเล
 2. การจัดทำกฎหมายเพื่อรองรับการกำหนดเขตจังหวัดในทะเลและชายฝั่ง
 3. การสร้างการรับรู้ การสร้างองค์ความรู้และการสร้างความตระหนักรู้ในเรื่องเขตทางทะเลของประเทศไทย ตลอดจนการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม

ความสอดคล้องของกรมการปกครองกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13

หมวดหมู่ที่ 8

ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย
เติบโตอย่างยั่งยืน

หมวดหมู่ที่ 9

ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคน
มีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม

หมวดหมู่ที่ 12

ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

หมวดหมู่ที่ 13

ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ
และตอบโจทย์ประชาชน

ความสอดคล้องของกรมการปกครองกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ

นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 1 การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ

เป้าหมาย สังคมไทยอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เคารพในความแตกต่างหลากหลายและพร้อมรับวิถีซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 3 การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติพื้นที่ชายแดน

เป้าหมาย พื้นที่ชายแดนมีความมั่นคง ปลอดภัย มีศักยภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคุกคามทุกรูปแบบ มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงของมนุษย์อย่างสมดุล อีกทั้งยังเป็นพื้นที่แห่งความร่วมมือและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศรอบข้างทั้งในด้านการร่วมกันป้องกันภัยคุกคาม การแก้ไขปัญหาหาค้าง และการสร้างความมั่นคงร่วมกันอย่างยั่งยืน

นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 4 การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

เป้าหมาย การป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามทางทะเลที่สำคัญโดยคำนึงถึงการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลให้มีความสมดุลและยั่งยืนและการบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเลที่มีประสิทธิภาพ

นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 5 การป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

เป้าหมาย การลดการก่อเหตุรุนแรงและอาชญากรรม การพัฒนาทางเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 6 การบริหารจัดการผู้หลบหนีเข้าเมือง

เป้าหมาย การบริหารจัดการผู้มีปัญหาสถานะและสิทธิบุคคลแรงงานต่างด้าว กลุ่มที่มีความเปราะบางด้านความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศรวมถึงผู้ได้รับความคุ้มครองหรือผู้อยู่ระหว่างคัดกรองสถานะที่ไม่สามารถเดินทางกลับประเทศภูมิลำเนาให้มีความสมดุลระหว่างมิติความมั่นคง เศรษฐกิจ และหลักสิทธิมนุษยชน

นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 7 การป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์

เป้าหมาย การยกระดับสถานะและเพิ่มขีดสมรรถนะของประเทศไทยในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ให้ได้รับการยอมรับจากสากล

นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 8 การป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

เป้าหมาย การป้องกันประชากรทุกกลุ่มเป้าหมายไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด การสกัดกั้นยาเสพติดและปราบปรามขบวนการการค้ายาเสพติดตลอดจนการบำบัด รักษา และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดให้เกิดการยอมรับจากสังคม

นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 16 การบูรณาการข้อมูลด้านความมั่นคง

เป้าหมาย การจัดทำและเชื่อมโยงบัญชีข้อมูลด้านความมั่นคงขนาดใหญ่เชิงดิจิทัลให้สามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบายในการป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ

นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 17 การเสริมสร้างความมั่นคงเชิงพื้นที่

เป้าหมาย การป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่เป้าหมายเพื่อให้เกิด ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

ความสอดคล้องของกรมการปกครองกับ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)

**กรมการปกครอง สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในฐานะ Area Manager
จำนวน 17 เป้าหมาย ดังนี้**

<p>01</p> <p>ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่</p>	 	<p>10</p> <p>ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ</p>
<p>02</p> <p>ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน</p>	 	<p>11</p> <p>ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย ยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง และยั่งยืน</p>
<p>03</p> <p>สร้างหลักประกันการมีสุขภาพที่ดี และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกช่วงวัย</p>	 	<p>12</p> <p>สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน</p>
<p>04</p> <p>สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต</p>	 	<p>13</p> <p>ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และผลกระทบที่เกิดขึ้น</p>
<p>05</p> <p>บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศ และเพิ่มบทบาทของสตรีและเด็กหญิงทุกคน</p>	 	<p>14</p> <p>อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน</p>
<p>06</p> <p>สร้างหลักประกันเรื่องน้ำและการสุขาภิบาล ให้มีการจัดการอย่างยั่งยืน และมีสภาพพร้อมใช้ สำหรับทุกคน</p>	 	<p>15</p> <p>ปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้ที่ยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียดังกล่าวหลายทางชีวภาพ</p>
<p>07</p> <p>สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ ในราคาที่สามารถซื้อได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน</p>	 	<p>16</p> <p>ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึง ความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ</p>
<p>08</p> <p>ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่มีผลิตภาพ และการมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน</p>	 	<p>17</p> <p>เสริมความแข็งแกร่งให้แก่กลไกการดำเนินงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน</p>
<p>09</p> <p>สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม</p>		

โครงสร้างการบริหารของกรมการปกครอง

อธิบดีกรมการปกครอง

ราชการส่วนกลาง

หน่วยงานที่ขึ้นตรงต่ออธิบดีกรมการปกครอง

ขอบเขตอำนาจหน้าที่ราชการส่วนกลาง

- หน่วยงานตามกฎกระทรวง 11 หน่วยงาน และ 2 กลุ่ม มีอำนาจหน้าที่ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2559
- หน่วยงานภายใน (เพิ่มเติม) ตามคำสั่งกรมการปกครอง ที่ 1752/2562 ลงวันที่ 26 กันยายน 2562
- เป็นการจัดโครงสร้างการบริหารเพิ่มเติมสำหรับตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญตามคำสั่งกรมการปกครอง ที่ 398/2561 ลงวันที่ 9 เมษายน 2561 เรื่อง การแบ่งสายงานรับผิดชอบของกรมการปกครองฯ

ขอบเขตอำนาจหน้าที่ราชการส่วนภูมิภาค

- อำนาจหน้าที่ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2559 (Function)
- อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 (Agenda + Area + Function)
- อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะ (Function)
- อำนาจหน้าที่ตามคำสั่งกรมการปกครอง ที่ 1752/2562 ลงวันที่ 26 กันยายน 2562 (Function)

ราชการส่วนภูมิภาค

ที่ทำการปกครองจังหวัด (76 จังหวัด)

ปลัดจังหวัด

- กลุ่มงานปกครอง (จ่าจังหวัด)
- กลุ่มงานความมั่นคง (ป้องกันจังหวัด)
- กลุ่มงานการเงินและบัญชี (เสมียนตราจังหวัด)
- กลุ่มงานอำนวยความสะดวก

ที่ทำการปกครองอำเภอ (878 อำเภอ)

นายอำเภอ

- กลุ่มงานบริหารงานปกครอง
- กลุ่มงาน/ฝ่ายทะเบียนและบัตร
- กลุ่มงาน/ฝ่ายความมั่นคง
- กลุ่มงานอำนวยความสะดวก
- สำนักงานอำเภอ
- ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ

ที่ทำการปกครองกิ่งอำเภอ

ภารกิจและอำนาจหน้าที่ ของกรมการปกครอง

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการปกครอง
กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2559 กำหนดให้กรมการปกครอง
มีภารกิจเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง
ภายในประเทศ การอำนวยความสะดวก การปกครองท้องที่
การอาสารักษาดินแดน และการทะเบียน เพื่อให้ประชาชนมี

ความมั่นคงปลอดภัย ได้รับบริการที่สะดวก รวดเร็ว และ
ให้เกิดความสงบสุขในสังคมอย่างยั่งยืน โดยจัดโครงสร้าง
ส่วนราชการและการแบ่งงานภายในตามคำสั่งกรมการปกครอง
ที่ 1752/2562 ลงวันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2562 ทั้งส่วนกลาง
และส่วนภูมิภาค ดังต่อไปนี้

1

การรักษาความสงบเรียบร้อย
และความมั่นคงภายในประเทศ

2

การอำนวยความสะดวก

3

การปกครองท้องที่

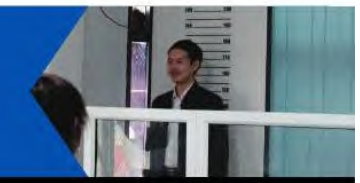
4

การอาสารักษาดินแดน

5

การทะเบียน

โครงการสำคัญของกรมการปกครอง
ตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ส่งเสริมบทบาทนายอำเภอ

เน้นบทบาทนายอำเภอในฐานะ
[Area Manager 1+19]

เป็นผู้จัดการสาขา
รับงานจากผู้ว่า CEO
นำนโยบายรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย
สู่การปฏิบัติในพื้นที่
(Top-Down Approach)

เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง
Change for Good
และเป็นผู้ดำเนินการบูรณาการสร้างความร่วมมือ
จาก 7 ภาคีเครือข่าย ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน
และการพัฒนาพื้นที่อย่างยั่งยืน (Partnership)
เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
ให้อุดมสมบูรณ์พูนสุข
มีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน
(Sustainable Development)

เป็นผู้นำในการสร้าง
การมีส่วนร่วมของประชาชน
ชี้เป้า สะท้อนปัญหาความต้องการในพื้นที่
เชื่อมโยงสู่การพัฒนาในทุกกระดับ
(Bottom-Up Approach)

ทำงานโดยยึดประชาชน
เป็นศูนย์กลาง
(Citizen-Centric)

[ด้วยความทันสมัย ทันสมัย ทันท้องถิ่น]

โครงการสำคัญของกรมการปกครอง ตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ภารกิจหลัก

1. การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้
โดยการน้อมนำแนวพระราชดำริมาประยุกต์ใช้
2. การลดค่าใช้จ่ายพลังงานไฟฟ้าและน้ำมัน
3. การจัดระเบียบสังคม ปราบปรามผู้มีอิทธิพล
4. การบริการประชาชนแบบ One Stop Service
5. การแก้ไขปัญหายาเสพติด

ภารกิจสนับสนุน

1. น้ำดื่มสะอาดฟรี ลดค่าใช้จ่ายให้ประชาชน
2. พลังงานสะอาด
3. การอำนวยความสะดวกและดูแลความปลอดภัยนักท่องเที่ยว
4. การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก การผลิต การตลาด
และการจำหน่าย
5. สนับสนุนการพัฒนาระบบสาธารณสุขปฐมภูมิ
และการเตรียมความพร้อมท้องถิ่นรองรับสังคมผู้สูงอายุ

การพัฒนาคุณภาพชีวิต และสร้างรายได้

โดยการน้อมนำแนวพระราชดำริมาประยุกต์ใช้

1

แนวทางการดำเนินงาน

ขยายผล

1

โครงการอำเภอบำบัดทุกข์ บำรุงสุขฯ
โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งหมู่บ้านยั่งยืนฯ
กิจกรรมเกิดพระเกียรติสำหรับอำเภอ
ที่ตั้งชื่อตามพระปรมากิโรยฯ

**มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ต่อยอดและสร้างรายได้**

2

ส่งเสริมศูนย์การเรียนรู้

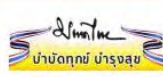
โครงการอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริต้นแบบให้เป็น
แหล่งการเรียนรู้สำคัญ

3

ยกเป็นวาระสำคัญ
ในการจัดทำ
แผนพัฒนาพื้นที่
ในทุกระดับ

แผนงาน/โครงการ

- โครงการอำเภอ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แบบบูรณาการอย่างยั่งยืน
- โครงการสนับสนุนการบูรณาการและการขับเคลื่อนนโยบายในระดับอำเภอ
- โครงการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ให้กับประชาชนโดยการน้อมนำแนวพระราชดำริมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่อำเภอที่ตั้งชื่อตามพระปรมากิโรย พระนามากิโรย พระนาม และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 12 อำเภอ
- โครงการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนให้อยู่อย่างสมบูรณ์พูนสุขโดยการน้อมนำแนวพระราชดำริเพื่อเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 72 พรรษา วันที่ 28 กรกฎาคม 2567
- โครงการช่วยเหลือคนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- โครงการพัฒนาพื้นที่แบบบูรณาการตามแนวทางแผนภูฟ้าพัฒนาตามพระราชดำริ
- โครงการพัฒนาตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- โครงการ 1 จังหวัด 1 ศูนย์เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต้นแบบ
- โครงการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

การลดค่าใช้จ่าย พลังงานไฟฟ้า และน้ำมัน

2

แนวทางการดำเนินงาน

แผนงาน/โครงการ

- โครงการติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนหลังคาอาคารที่ว่าการอำเภอ (Solar Rooftop)
- โครงการสนับสนุนการบูรณาการและการขับเคลื่อนนโยบายในระดับอำเภอ
- การยกระดับระบบงานบริการอำเภอ เพื่อพัฒนาการให้บริการประชาชน การวางแผนเปลี่ยนพื้นที่การทำงาน และการวางระบบงานเพื่อลดพลังงาน และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

การจัดระเบียบสังคม ปราบปรามผู้มีอิทธิพล

3

แนวทางการดำเนินงาน

1 **สำรวจและจัดทำบัญชี**
ผู้มีอิทธิพลทั่วประเทศ

2 **เฝ้าระวังและ**
ติดตามพฤติกรรม
หากพบการกระทำความผิด
ให้เร่งดำเนินการตามกฎหมาย
อย่างเด็ดขาด

3 **ใช้กลไกศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ**
รับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์
ผู้มีอิทธิพลในพื้นที่

4 **บูรณาการ**
ออกจัดระเบียบสังคม
โดยเฉพาะเรื่องสถานบริการ
โรงแรม การพนัน การค้ำมนุษย์ ฯลฯ

5 **ควบคุมการออกใบอนุญาต**
อาวุธปืนอย่างเคร่งครัด
ตรวจสอบคุณสมบัติอย่างเข้มงวด
งดออกใบอนุญาตให้พกพาอาวุธปืน (ป.12)
งดการออกใบอนุญาตรับค้าอาวุธปืนรายใหม่

6 **ปรับปรุงกฎหมาย**
พัฒนาบุคลากรและนำเทคโนโลยี
มาเพิ่มขีดความสามารถ
ในการปฏิบัติภารกิจ

แผนงาน/โครงการ

- โครงการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยตามนโยบายลดอบายมุขสร้างสุขให้สังคม
- โครงการตรวจกำกับ สืบสวนและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมาย 6 ฉบับ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- โครงการส่งเสริมการปฏิบัติตามกฎหมายโรงแรมและสถานบริการ
- โครงการสนับสนุนการถือปฏิบัติตามกฎหมายอาวุธปืนและวัตถุระเบิด
- โครงการกำกับดูแลและตรวจสอบสถานที่ประกอบกิจการในหน้าที่ของฝ่ายปกครอง
- โครงการสนับสนุนการปฏิบัติตามกฎหมายจัดระเบียบสังคม การแก้ไขปัญหายาเสพติด
- โครงการขับเคลื่อนแผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์
- โครงการจัดทำระบบบูรณาการฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานฝ่ายปกครอง (Linkage Center)
- โครงการสนับสนุนศูนย์ปฏิบัติการด้านการจัดเก็บข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลหัวกระสุนปืนและปลอกกระสุนปืนกรมการปกครอง
- โครงการจัดซื้อกล้องติดตัวสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ด้านการสืบสวนจับกุมให้กับพนักงานฝ่ายปกครอง

การบริการประชาชนแบบ One Stop Service

4

แนวทางการดำเนินงาน

ให้บริการแบบออนไลน์
(e-Service) 1
บนแพลตฟอร์มเดียว
เพื่อลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายของประชาชน

3 ประชาสัมพันธ์/ส่งเสริม/พัฒนา
แอปพลิเคชัน ThalD
ส่งเสริมให้ภาครัฐและเอกชนนำระบบ ThalD
ไปใช้ให้มากขึ้น

4 มอบหมายเจ้าหน้าที่
อำนวยความสะดวก
ในการใช้บริการ e-Service บนเว็บไซต์
เพื่อส่งเสริมการเป็น OSS

บูรณาการ
ฐานข้อมูลประชาชน
ด้วยระบบ
Linkage Center 2

5 ยกกระดับงานบริการประชาชน
สู่มาตรฐานศูนย์ราชการสะดวก
(GECC)
อย่างต่อเนื่อง

แผนงาน/โครงการ

- คำบริการบำรุงรักษาระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล (DOPA Digital ID) และระบบเปรียบเทียบภาพใบหน้า (Face Verification System)
- โครงการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ทดแทนของกรมการปกครอง (สำหรับส่วนภูมิภาค)
- โครงการพัฒนามาตรฐานการให้บริการประชาชนตามแนวทางศูนย์ราชการสะดวก (GECC)
- โครงการอำนวยความสะดวกบริการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการประชาชนในการออกหนังสือผ่านแดน ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-Border Pass)

การแก้ไขปัญหายาเสพติด | 5

แนวทางการดำเนินงาน

1

กำหนดเป็นวาระสำคัญเร่งด่วน

3

กำหนดเป็นตัวชี้วัดของปลัดจังหวัดและนายอำเภอ

หากพบว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหรือปล่อยปละละเลยจะต้องรับผิดชอบทางวินัย

2

เร่งแก้ไขปัญหายาเสพติดเชิงรุกและเชิงรับผ่าน 3 มาตรการ

มาตรการป้องกัน

เน้นการสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน สร้างภูมิคุ้มกันในกลุ่มเสี่ยง

มาตรการปราบปราม

การประชุมโต๊ะข่าวยาเสพติด การบังคับใช้กฎหมายอย่างเด็ดขาด จับกุมดำเนินคดีอย่างจริงจัง ไม่เลือกปฏิบัติ

มาตรการบำบัดฟื้นฟู

สนับสนุนการดำเนินโครงการศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม และให้มีการติดตามอย่างต่อเนื่อง

แผนงาน/โครงการ

- โครงการเครือข่ายหมู่บ้าน/ชุมชนร่วมใจต้านภัยยาเสพติด
- โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด To Be Number One
- โครงการบริหารจัดการแบบบูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
- โครงการเร่งรัดปฏิบัติการค้นหาผู้เสพยา/ผู้ติดยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัด
- โครงการจัดหาวัสดุตรวจสอบสารเสพติดให้แก่ชุดเฉพาะกิจฝ่ายปกครองประจำ ศอ.ปส.จ. และ ศอ.ปส.อ.
- โครงการสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงเพื่อแก้ปัญหายาพื้นที่เฉพาะ
- โครงการพัฒนาศักยภาพสมาชิก อส. ด้านการปราบปรามยาเสพติด
- โครงการจัดทำระบบฐานข้อมูลการเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด
- โครงการจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการป้องกันยาเสพติด
- โครงการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน

.....

▶ **ภารกิจ/อำนาจหน้าที่สำนักบริหารการปกครองท้องที่ กรมการปกครอง**

◆ **อำนาจหน้าที่**

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบและเปลี่ยนแปลงเขตจังหวัด อำเภอ กิ่งอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน รวมทั้งการจัดทำแผนที่แนวเขตการปกครองและการดูแลรักษาที่สาธารณะประโยชน์ของแผ่นดินตามกฎหมาย บริหารและพัฒนาการปกครองท้องที่และการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และคณะกรรมการหมู่บ้าน การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตลอดจนอำนาจการสนับสนุนและดำเนินการเลือกตั้งตามที่กฎหมายกำหนดหรือที่ได้รับมอบหมาย และปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุน การปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย โดยแบ่งโครงสร้างภายในออกเป็น 4 ส่วน และ 1 กลุ่มงาน

1. ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบและเปลี่ยนแปลงเขตจังหวัด อำเภอ กิ่งอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน รวมทั้งการจัดทำแผนที่แนวเขตการปกครองและการดูแล ที่สาธารณะประโยชน์ของแผ่นดินตามกฎหมาย
2. บริหารและพัฒนาการปกครองท้องที่และการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และคณะกรรมการ หมู่บ้าน
3. ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล ที่ได้รับมอบหมายหรือนโยบายซึ่งไม่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการใด
4. อำนาจการ สนับสนุน และดำเนินการเลือกตั้งตามที่กฎหมายกำหนด หรือที่ได้รับมอบหมาย
5. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

โครงสร้างอำนาจหน้าที่ สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง

กลุ่มงานบริหารทั่วไป	ส่วนระบบการปกครองท้องถิ่น	ส่วนบริหารงานกำนันผู้ใหญ่บ้าน	ส่วนพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น	ส่วนการเมืองและการเลือกตั้ง	ส่วนกิจการจิตอาสา
<p>อำนาจหน้าที่ รับผิดชอบงานบริหารทั่วไป งานธุรการ งานสารบรรณ การบริหารบุคคล งบประมาณ การเงินและบัญชี ยานพาหนะ อาคารสถานที่ พัสดุครุภัณฑ์</p>	<p>อำนาจหน้าที่ การจัดตั้ง ยุบและเปลี่ยนแปลง เขตจังหวัด อำเภอ กิ่งอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน จัดทำแผนที่ แนวเขตการปกครองและ กฤษฎีกาที่สาธารณประโยชน์ การพัฒนาระบบภูมิสารสนเทศ แนวเขตการปกครอง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มงานแผนและพัฒนาระบบ 2. กลุ่มงานแนวเขตการปกครอง 3. กลุ่มงานที่สาธารณะ 	<p>อำนาจหน้าที่ การบริหารและการพัฒนา กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ การดำเนินการและการพิจารณา เรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ การอุทธรณ์ และข้อหาหรือ เกี่ยวกับการเลือกผู้ใหญ่บ้าน และการคัดเลือกกำนัน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มงานระเบียบการ 2. กลุ่มงานวินัย 3. กลุ่มงานบริหารและพัฒนา งานกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน 	<p>อำนาจหน้าที่ การดำเนินงานพัฒนาความรู้ ในการบริหารงานท้องถิ่นและการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน ให้แก่ กม. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านและชุมชน และการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านหรือแผนชุมชน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มงานพัฒนาการบริหารงานท้องถิ่น 2. กลุ่มงานอำนวยความสะดวก และนโยบายพิเศษ 	<p>อำนาจหน้าที่ การพัฒนาการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข และดำเนินการเลือกตั้ง ตามที่กฎหมายกำหนดหรือที่ได้รับมอบหมาย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มงานพัฒนาระบบสนับสนุนการเลือกตั้ง 2. กลุ่มงานอำนวยความสะดวก ประสานการเลือกตั้ง 	<p>อำนาจหน้าที่ การเป็นศูนย์ประสานราชการ โครงการ จิตอาสาฯ ของ ปค. กับศูนย์อำนวยความสะดวก จิตอาสาพระราชทานฯของ มท. การขับเคลื่อน ขยายผลประเมินผล โครงการพระราชดำริและ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มงานจิตอาสา 2. กลุ่มงานโครงการพระราชดำริ

ความรู้เกี่ยวกับกระทรวงมหาดไทย

> วิสัยทัศน์

“ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ชุมชนเข้มแข็ง เมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน บนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

> พันธกิจ

1. รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย และความมั่นคงภายใน
2. เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก
3. ส่งเสริมการพัฒนาเมืองและโครงสร้างพื้นฐาน
4. ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารราชการในระดับพื้นที่

> รากฐานการดำรงชีวิต

- ดูแลประชาชนทุกช่วงชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย
- ลดความยากจน
- เข้าถึงบริการภาครัฐ

> พัฒนาสู่อนาคต

- พัฒนาสู่ Thailand 4.0 และ S Curve
- ส่งเสริมเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล
- ส่งเสริมการพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

> มั่นคง

- มั่นคงจากสาธารณสุข
- มั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
- มั่นคงในการถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน
- มั่นคงในการรักษาความสงบเรียบร้อยและรับมือภัยคุกคาม รูปแบบใหม่ เช่น ยาเสพติด แรงงานต่างด้าว การค้ามนุษย์ เป็นต้น

> สมดุล

- สมดุลระหว่างคนกับคน
- สมดุลระหว่างคนกับธรรมชาติ
- สมดุลด้านสิ่งแวดล้อม

> หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

– คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ในตัวภายใต้เงื่อนไขการใช้ความรู้ควบคู่กับการมีคุณธรรมเป็น พื้นฐานในการตัดสินใจและการกระทำ

> พันธกิจ

1. รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย และความมั่นคงภายใน
2. เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก
3. ส่งเสริมการพัฒนาเมืองและโครงสร้างพื้นฐาน
4. ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารราชการในระดับพื้นที่